ΕΝΑΣ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΗΡΩΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΟΡΜΠΑΣ

Β'.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ τὴν ἱστορία τοῦ ἡρωϊκοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ φοβεροῦ καὶ τρομεροῦ Γιάννη Ζορμπᾶ.

Μιὰ μέρα ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ ἀπωφάσισε μαζὶ μὲ ὀγδόντα παλληκάρια του, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦταν κι' ὁ ἀδελφός του ὁ Γιάννης, νὰ πάη στὴ Σπάρτη.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ δουλειὰ ποὺ τοὺς ἐκαλοῦσε ἐκεῖ ἦταν βιαστική, δὲν μποροῦσαν νὰ περμένουν νὰ νυχτώση καὶ ἦταν ἀνάγκη νὰ περάσουν τὴν ἡμέρα ἀπ' τὸν κάμπο ποὺ ἁπλωνόταν μπρὸς στὴν πόλι.

Γιὰ νὰ μὴν ἀναγνωρισθοῦν λοιπὸν ἀπ' τοὺς Τούρκους ποὺ τοὺς καταζητοῦσαν, φόρεσαν τουρκικὲς στολὲς ποὺ σινήθιζαν νὰ φοροῦν τότε οἱ ἄτακτοι τοῦ Βελῆ Πασᾶ καὶ πῆραν μαζύ τους, γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια καὶ μιὰ τούρκικη σημαία.

Ἐνῶ ὅμως κόντευαν νὰ διαβοῦν τὴν πεδιάδα καὶ νὰ φθάσουν στὸ ἀντικρυνὸ βουνό, εἶδαν ἔξαφνα νὰ κατεβαίνουν ἀπ' αὐτὸ τρακόσοι περίπου ἀπὸ τοὺς ἐν λόγῳ Τούρκους ἀτάκτους.

— Ἂν δὲν μᾶς γνωρίσουν, εἶπε τότε στοὺς συντρόφους του ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ, κυτάζοντας μὲ τὸ κιάλι, νὰ τοὺς χαιρετήσουμε χωρὶς νὰ σταθοῦμε καὶ νὰ βιάσουμε τὸ περπάτημά μας, γιὰ νὰ πιάσουμε τὸ βουνὸ ἅμα θἄχουν κατέβει αὐτοί. Γιατὶ δὲν μᾶς συμφέρει ν' ἀνταμωθοῦμε στὸν κάμπο. Εἶνε καλύτερα νἄμαστε ἀπὸ πάνω τους.

Ὁ Γιάννης τ' ἄκουσε αὐτὰ καὶ δὲν εἶπε λέξι, ἀλλὰ καθὼς προχωροῦσαν, βράδυνε ἐπίτηδες τὸ βῆμα του κι' ἔμεινε τελειταῖος σὲ ἀρκετὴ ἀπόστασι ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Σὲ λίγο τὰ δυὸ ἀποσπάσματα συναντήθηκαν, σύμφωνα μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Γέρου τοῦ Μωριᾶ, τὴ στιγμὴ δηλαδὴ ποὺ οἱ Τοῦρκοι κατέβαιναν ἀπ' τὸ βουνὸ καὶ οἱ ἀρματολοὶ ἀνέβαιναν.

Σὰν ἔφτασαν κάτω κοντά, χαιρετήθηκαν ἑλληνικά, γιατὶ τὸ ἄπακτο ἀσκέρι τοῦ Βελῆ μιλοῦσε κατὰ τὴν πλειονότητα τὴ γλῶσσα μας.

Κατόπιν μερικοὶ ἀπ' τοὺς Τούρκους ἀτάκτους συνάντησαν καὶ τὸν Ζορμπᾶ, ποὺ ρχόταν ξωπίσω καὶ ἀτηύθυναν καὶ σ' αὐτὸν τὸν συνηθισμένο χαιρετισμὸ τοῦ τόπου :

— Καλημέρα σου κι' ὥρα καλή !

— Τὴν καλή σας τὴν ἡμέρα, μουρτάτες ! ἀπάντησε ἐκεῖνος ὀργισμένος.

Καὶ παίρνοντας στὰ χέρια του τὸ ὅπλο του, πυροβόλησε, σκοτώνοντας ἕναν Τοῦρκο καὶ πληγώνοντας ἕναν ἄλλο.

Κατόπιν αὐτοῦ, φυσικά, ἡ συμπλοκὴ ἐγενικεύθη καὶ κατέληξε σὲ πραγματικὴ μάχη, μάχη ποὺ βάσταξε ὥς τὸ βράδυ.

Μεταξὺ τῶν ἄλλων τραυματιῶν συγκαταλεγόταν κι' ὁ αἴτιος τῆς συμπλοκῆς, ὁ Ζορμπᾶς, ἀλλ' εὐτυχῶς ἡ πληγή του δὲν ἦταν σοβαρή.

Ἡ ἀπροσδόκητη αὐτὴ τροπὴ τῶν πραγμάτων ἔκαμε τὸ Γέρο τοῦ Μωριᾶ νὰ θυμώση κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ νὰ λάβη τὴν ἀπόφασι νὰ μὴ τὸν ξαναπάρη μαζύ του σὲ τέτοιες περιστάσεις.

Ἐννοεῖται, ὅτι ὁ Γιάννης δὲν ἔπαρνε στὰ σοβαρὰ τέτοιες ἀπαγορεύσεις κι' ἔκανε πάντα τοῦ κεφαλιοῦ του, πράγμα γιὰ τὸ ὁποῖο οἱ Χριστιανοὶ τὸν ἐθαύμαζαν καὶ οἱ ἀντίπαλοί του τὸν ἐφοβοῦντο, ἀποκαλῶντας τον χαρακτηριστικὰ «Ντελῆ Ζορμπᾶ», παλαβὸ Ζορμπᾶ.

* * *

Τὰ παλληκάρια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐπεδίδοντο, ὡς γνωστόν, σὲ διάφορα ἀγωνίσματα, ὅπως στὸ πάλεμα, στὸ τρέξιμο, στὸ λιθάρι, κλπ. Στὸ πήδημα διεκρίνοντο κυρίως τρεῖς τότε : ὁ Νικηταρᾶς, ὁ ἐπωνυμασθεὶς ἀργότερα Τουρκοφάγος, ὁ Ἀποστόλης Κολοκοτρώνης, ἀνεψιὸς ἀπὸ πρῶτο ἐξάδελφο τοῦ Γέρου τοῦ Μωριᾶ κι' ὁ Παρασκευᾶς Πλιαπούτας, ὁ ὁποῖος λόγῳ τῆς ἀκατάβλητης ρώμης του, εἶχε ἐπωνομασθεῖ «Βασιλιᾶς τῶν δράκων» !...

Μιὰ μέρα, ἀφοῦ ἀπόφαγαν οἱ ἀρματολοὶ καὶ σηκώθηκαν ἀπ' τὸ τραπέζι, ἄρχισαν νὰ μιλοῦν γιὰ τὰ συνηθισμένα τους ἀγωνίσματα καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ γιὰ τὸ πήδημα.

Ἐπάνω στὴν κουβέντα τους, ὁ Ζορμπᾶς κάτι πειράχτηκε καὶ προσκάλεσε τοὺς τρεῖς συνομιλητάς του νὰ παραβγοῦν γιὰ ν' ἀποδειχθῆ ποιὸς πηδοῦσε περισσότερο.

Ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ ὅμως, ἐπειδὴ εἶχε πικρὴ πεῖρα τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ μάντευε ἀπὸ πρὶν ποιὰ θὰ ἦσαν τ' ἀποτελέσματα σὲ τέτοιες περιστάσεις, θέλησε νὰ τοὺς ἐμποδίση.

— Ἐλᾶτε δῶ, φώναξε, καὶ γεῖρτε κομμάτα νὰ κοιμηθῆτε. Σὰν ξυπνήσετε, τότε πηδᾶτε...

— Ὄχι ! Γιατὶ νὰ μὴν πηδήσουμε τώρα, ἀφοῦ τὸ θέλει ὁ Ζορμπᾶς, φώναξε ὁ Νικηταρᾶς καὶ πετάχτηκε ἀπ' τὴ θέσι του.

Ὁ Γέρος, βλέποντας ὅτι δὲν τὸν ἄκουγαν, ἀλλὰ ἔχοντας πάντα μέσα του τὸ φόβο, προσπάθησε νὰ τοὺς καταστήση τοὐλάχιστον ἀκινδύνους τὸν ἕνιαν γιὰ τὸν ἄλλον.

— Δὲν λέω ὄχι, ποὺς εἶπε μὲ τὴ συνηθισμένη του πονηρία. Ἀφοῦ τὸ θέλετε, πηδῆστε ὅσο θέλετε. Θὰ βγῶ μάλιστα κι' ἐγὼ νὰ σᾶς ἰδῶ.

Ἀλλὰ μόλις βγῆκαν στὴν αὐλή, τοὺς πρόσθεσε :

— Βγάλτε τὰ κουμπούρια ἀπ' τὸ σελάχι σας, γιὰ νὰ μὴν πεταχτῆ κανένα στὸ πήδημα, καὶ φέρτε τα ἐδῶ κοντά μου....

Οἱ ἀρματωλοὶ ὑπάκουσαν. Ἔβγαλαν τὰς κουμποῦρες ἀπ' τὸ σελάχι τους καὶ τὶς παράδωσαν στὸν πολύπειρο Γέρο.

Πήδησαν ἔπειτα «τὶς τρεῖς» κι' ὁ Γιάννης Ζορμπᾶς δὲν μπόρεσε νὰ φτάση οὔτε τὸν Ἀποστόλη Κολοκοτρώνη, οὔτε τὸν Παρασκευᾶ Πλιαπούτα.

Ὅσο γιὰ τὸν περιώνυμο Νικηταρᾶ, γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ ποιητὴς Τζομπανάκος ἔγραψε ὅτι «εἶχε τὰ πόδια σὰν φτεράς», αὐτὸς ξεπέρασε καὶ τοὺς τρεῖς κατὰ μεγάλη ἀπόστασι.

Ὁ Ζορμπᾶς φάνηκε κάτω δυσαρεστημένος ἀπ' τὴν πρώτη ἀπόπειρα καί, βγάζοντας τὰ τσαρούχια, εἶπε στοὺς τρεῖς ἄλλους συναγωνιστάς του :

— Ἐλᾶτε πάλι !

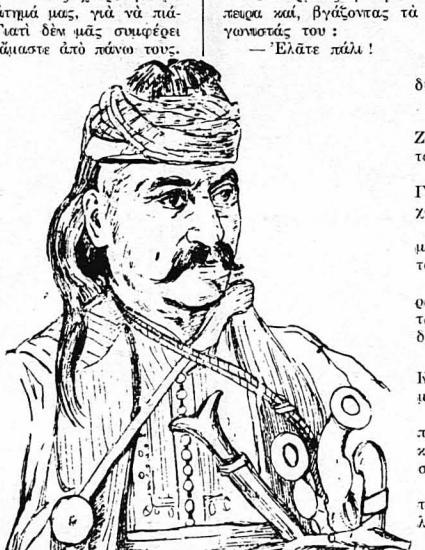

Ὁ Γέρος τοῦ Μωριᾶ.

Ὁ γέρο Κολοκοτρώνης ὅμως φοβήθηκε δυσάρεστα ἐπακόλουθα, καὶ τοὺς φώναξε :

— Φτάνει πειά !

— Τί φτάνει ; ἀπάντησε θυμωμένος ὁ Ζορμπᾶς. Ἐγὼ πηδῶ περισσότερο ἀπ' αὐτούς.

— Ὅλοι σας καλὰ πηδᾶτε, τοῦ εἶπε ὁ Γέρος συμβιβαστικά. Μὰ οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἔχουν δουλειά.

Κι' ἀμέσως προσκάλεσε ἕναν ἄλλον ἀρματωλό, συγγενῆ του κι' αὐτόν, τὸν Κουντάνη Κολοκοτρώνη.

— Κουντάνη, τοῦ φώναξε, σήκω καὶ πάρε μαζύ σου τὸν Ἀποστόλη, τὸ Νικηταρᾶ, τὸν Παρασκευᾶ καὶ ἄλλα δέκα παιδιά. Ἔλα δῶ νὰ σοῦ πῶ στ' αὐτὶ ποῦ θὰ πᾶτε....

Ὁ Κουντάνης πλησίασε τὸν ἀρχηγό κι' ὁ Κολοκοτρώνης τοῦ διεβίβασε μιὰ ἐντολή, ποὺ μόλις πρὸ ὀλίγων στιγμῶν τὴν εἶχε ἐφεύρει.

Ὁ Ζορμπᾶς ἀναγκάστηκε, φυσικά, κατόπιν αὐτοῦ, νὰ παραιτηθῆ ἀπὸ τὸ ἐπαναληπτικὸ ἀγώνισμά κι' ὅλη τὴν ἡμέρα φαινόταν σκεφτικός.

Κατὰ τὸ βράδυ, πῆγε κοντὰ στὸν ἀδελφό του, ποὺ περίμενε σοβαρὸς καὶ τὸν κύτταζε λοξά, καὶ ποῦ εἶπε μὲ κάποιο παράπονο :

— Θοδωράκη, γιατί ἔδιωξες τὸ μεσημέρι τοὺς ἄλλους τρεῖς ;

— Εἶχαν δουλειά, ἀπάντησε ἀπότομα ὁ Κολοκοτρώνης.

— Τί δουλειὰ καὶ ξεδουλειά ! φώναξε ὁ Ζορμπᾶς. Καταλαβαίνω ἐγὼ γιατὶ τἄκανες αὐτό. Σοῦ φάνηκε πὼς θὰ μαλλώσουμε καὶ θέλησες νὰ μᾶς χωρίσης. Μπᾶς καὶ νόμισες ὅτι ἤμουν λύκος καὶ θἄτρωγα τὴ γενιά μου ; Ἔννοια σου, κ' ἐγὼ δὲν βαρῶ τ' ἀδέρφια μου. Δὲν ἤθελα ὅμως νὰ μὲ περάσουν στὸ πήδημα, κι' ἂν ἦσαν ἄνθρωποι τοῦ Βελῆ θἄβλεπαν τί θὰ τοὺς ἔκανα !

— Εἶχαν δουλειά, σοῦ λέω ! τοῦ ἀπάντησε θυμωμένα ὁ ἀρχηγός. Κι' ἐσὺ εἶσαι μικρότερος καὶ πρέπει ν' ἀκοῦς. Μὴ μὲ στενοχωρεύης μὲ τὰ λόγια σου.

Ὁ Γιάννης Ζορμπᾶς, παρὰ τὸν ἀγέρωχο χαρακτῆρα του καὶ τὸ ἀγρότικο φέρσιμό του, εἶχε καλὴ καρδιὰ καὶ ἀγαποῦσε τοὺς συντρόφους του.

Κατάλαβε ὅτι μὲ τὴ στάσι του εἶχε πικράνει τὸν ἀδελφό του κι' ὅταν μετὰ δυὸ μέρες ξαναγύρισε ὁ Κουντάνης μὲ τοὺς ὑπολοίπους, ἔτρεξε νὰ τοὺς προϋπαντήση καὶ τοὺς ρώτησε.

Ἀλλὰ ὁ Νικηταρᾶς, μόλις ἔμαθε τὴ συνομιλία ποὺ εἶχε προηγηθεῖ, σχετικὰ μὲ τὴ ματαίωσι τοῦ ἀγωνίσματος, πῆγε σπὸ Γέρο καὶ τοῦ παραπονέθηκε.

— Μπάρμπα, τοῦ εἶπε, εὖν' ἀλήθεια πὼς μᾶς ἔδιωξες γιὰ νὰ μὴ μαλλώσουμε μὲ τὸ Ζορμπᾶ ;

— Ὄχι, παιδί μου. Εἴχατε δουλειά, δὲν τὸ εἶδες ;

— Καλά, ἐξακολούθησε ὁ ἀτράμητος ἀρματωλός, κ' ἂν εἴμαστε ἀσκέρι τοῦ Βελῆ, τί θὰ μᾶς ἔκανε πάχα ὁ καπετὰν Γιάννης μὲ τὶς παίνιες του ;

— Ἄϊντε νὰ μοῦ χαθῆς ἀπὸ δῶ ! τοῦ ἀπακρίθηκε ὁ Γέρος μὲ πατρικό, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ αὐστηρὸ ὕφος. Φύγε γρήγορα, διάολε καὶ

σύ, μὴ σηκωθῶ ἐπάνω καὶ σοῦ ἀλλάξω τὸν ἀδόξαστο. Ὅρσε μας τώρα, φυσεγάλωσε ἡ κολοκύθα καὶ μάκρυνε ἡ οὐρά της». Γκρεμωτσακίσου στὴ στιγμὴ καὶ νὰ μὴ σὲ μαπακούσω ἄλλη φορὰ νὰ μοῦ πῆς τέτοια λόγια. Ἐσὺ κ' ὁ Ἀποστόλης εἶστε ἀκόμα κουτάβια. Ἀκοῦς ;

Κι' ἔτσι ὁ γέρο Κολοκοτρώνης κατώρθωσε μὲ τὴν ταχτική του νὰ προλάβῃ ἕναν καυγᾶ, ὁ ὁποῖος χωρὶς τὴν ἐπέμβασί του, θὰ κατέληγε ἀσφαλῶς σ' ἀμπαπαΰλισμα ἄγριο καὶ τρομερό.

***

Γιὰ τὸν Γιάννη Ζορμπᾶ ὑπάρχει ἐπίσης καὶ τὸ ἑξῆς χαρακτηριστικώτατο ἀνέκδοτο : Κάθε χρόνο οἱ ἀρματωλοὶ εἶχαν τὴ συνήθεια νὰ πηγαίνουν μαζὺ μὲ τὴ σημαία τους κατὰ τὴ γιορτὴ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, σπὶς 26 Ἰουλίου, στὸ ὀχυρὸ χωριὸ Ἀλωνίσταινα τῆς ἐπαρχίας Τριπόλεως, τὸ ὁποῖο βρίσκεται στὰ σύνορα τῆς Γορτυνίας.

Οἱ ἀρματολοὶ παρουσιαζόμενοι ἐκεῖ ὅλοι μαζὺ καὶ μάλιστα μὲ τὴ σημαία τους, ἐνίσχυαν τὸ φρόνημα τῶν ὑποδούλων κατοίκων καὶ τοὺς ἐνέπνεαν περισσότερη πόλμη.

Κάποια ἐποχὴ ὅμως ἕνας παπᾶς, κοψιπάρος τοῦ Ζορμπᾶ, πρόδωσε στοὺς ἀρματωλοὺς τοὺς στρατιῶτες τοῦ Βελῆ πασᾶ, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἐπετέθησαν ξαφνικὰ καὶ ἀφοῦ σκότωσαν ἀρκετοὺς ἀνάγκασαν τοὺς ὑπολοίπους νὰ περιορισθοῦν σὲ δυὸ μονάχα χωριά, στὸ Ἀρκουδόρεμμα καὶ τὸ Λιμποβίσι.

Κατόπιν αὐτοῦ, ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης εἶχε δώσει αὐστηρὴ διαταγὴ νὰ μὴν ἀπομακρυνθῇ κανεὶς ἀπὸ τὸ «γιατάκι» του, γιατὶ φοβόταν μὴν πάθουν χειρότερα.

Τὸ δυστύχημα αὐτὸ εἶχε συμβεῖ ἕνα μῆνα περίπου πρὶν ἀπὸ τὸ πανηγύρι τῆς Ἀλωνίσταινας καὶ ὅσο ζύγωναν ἡ μέρες, τόσο ἡ γυναῖκες τοῦ κολοκοτρωνέϊκου σπιτιοῦ ἀνησυχοῦσαν, χωρὶς ὅμως νὰ τολμᾶ καμμιά τους νὰ ψιθυρίσῃ τίποτε.

Ἐπὶ κεφαλῆς ὅλων τῶν γυναικῶν, ἡ ὁποῖες φοροῦσαν μαῦρα λόγῳ τοῦ προσφάτου πένθους, στεκόταν ἡ γρηὰ Γιωργίτσα, ἡ χήρα καὶ μητέρα τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη.

Αὐτὴ δυὸ μέρες πρὶν ἀπὸ τὸ πανηγύρι, ὁπότε συνήθιζαν πάντοτε νὰ ἑτοιμάζουν τοὺς ἄντρες τοῦ σπιτιοῦ των, καθόταν στὴν αὐλὴ μαζὺ μὲ ἄλλες γυναῖκες κι' ἔγνεθε.

Φαινόταν πολὺ συλλογισμένη καὶ στὸ τέλος δάκρυσε καὶ εἶπε :

— Φέτος οὔτε ἑτοιμασίες ἔχουμε, οὔτε πανηγύρι ! Ἔ, δόξα νάχῃ πάλι ὁ Θεός ! Μοῦρχεται κακὸ νὰ μὴν πᾶν οἱ ἄντρες στὴν Ἀλωνίσταινα, ἀλλὰ πῶς νὰ πᾶν ποὺ μᾶς χτύπησαν ἀπὸ παντοῦ, Τοῦρκοι καὶ ραγιάδες, κ' ἀφοῦ θάναι κεῖ, ὅπως μᾶς εἶπαν, καὶ τ' ἀσκέρι τοῦ Βελῆ ; Πῶς νὰ πᾶν, πῶς νὰ πᾶν ;...

— Μὲ τὰ πόδια τους νὰ πᾶν ! τὴ διέκοψε ἡ ἀνεψιά της ἡ Στεκοῦλα, σύζυγος τοῦ περιφήμου στρατηγοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως Δημητρίου Πλαπούτα, ἀδελφὴ τῶν ἀρματωλῶν Κοιντάνη, Γιωργακλῆ καὶ Γιαννάκη καὶ πρώτη ἐξαδέλφη τοῦ γέρου Κολοκοτρώνη.

— Κι' ἂν δὲν πᾶν οἱ ἄντρες, πρόσθεσε ἡ λεβεντο—Στεκοῦλα, ἐγὼ ποὺ μὲ βλέπεις ἐδῶ θὰ ντυθῶ ἀντρίκα καὶ θὰ πάω !...

— Ξεκουμπίσου ἀπὸ δῶ, μουρλή ! τῆς φώναξε ἡ γρηά. Θαρρεῖς πὼς οἱ ἄντρες ἔχουν τὰ μυαλά σου ; Ἂν πᾶν ἐκεῖ καὶ σκοτωθοῦν, τί θὰ γίνουν αὐτὰ τὰ κουτάβια, τὰ μικρά, ποὺ θ' ἀφήσουν πίσω ;

— Μὰ ἂν δὲν πᾶν πάλι, θὰ τὸ πάρουν ἀπάνω τους οἱ ὀχτροὶ καὶ θὰ ποῦν πὼς ἐσκιαχτήκαμε, ἀπάντησε ἡ Στεκοῦλα μὲ θυμό.

Καὶ ἐπειδὴ ἡ Στεκοῦλα δὲν μποροῦσε ν' ἀνεχθῇ τέτοια ντροπή, σηκώθηκε καὶ πῆγε νὰ βρῇ τὸν ξάδερφό της τὸ Ζορμπᾶ.

— Γιάννη, τὸν ρώτησε σιγά, δὲν θὰ πᾶτε μεθαύριο στὸ πανηγύρι ;

— Ὅπως θέλουν κι' οἱ ἄλλοι ! ἀπάντησε λακωνικὰ ὁ Γιάννης.

— Μὰ εἶνε ντροπή, Γιάννη, νὰ μὴν πᾶτε. Οἱ ραγιάδες θὰ ποῦν πὼς ἐσκιαχτήκατε.

— Τί λές, μωρέ ! φώναξε ἀπότομα καὶ πετάχτηκε ἐπάνω ὁ ἀρματωλὸς στὸ ἄκουσμα τῆς λέξεως ποὺ τὸν πείραζε ἰδιαίτερα. Ἐμεῖς σκιαχτήκαμε ; Τώρα θὰ τὸ δῆς....

Καὶ ἡ λεοντόκαρδη Μωραΐτισσα ἔφυγε καταχαρούμενη, ἀφίνοντας τὸν ὁπλαρχηγὸ βυθισμένο σὲ σκέψεις.

Ὅταν κατὰ τὸ μεσημέρι τὸν προσκάλεσαν γιὰ φαΐ, ἀρνήθηκε νὰ πάῃ.

— Τί ἔχεις, μωρέ ; τοῦ φώναξε ὁ Γέρος.

— Ὅ,τι θέλω ἔχω !..., ἀπάντησε μὲ πεῖσμα ὁ Γιάννης.

— Γιὰ πές το νὰ τ' ἀκούσουμε κι' ἐμεῖς.

— Νά, οἱ βρωμοραγιάδες λὲν πὼς ἐσκιαχτήκαμε καὶ γι' αὐτὸ δὲν πᾶμε στὸ πανηγύρι. Ἐγὼ ὅμως θὰ πάω, κι' ὅποι-

οι τοὺς βαστάει ἂς ἔρθουν μαζύ μου...

— Ἔλα, βρέ, κάτσε στὸ σοφρᾶ νὰ φᾷς, τὸν συμβούλεψε ὁ γέρο Κολοκοτρώνης. Ποιὸς ἦρθε καὶ σοῦ εἶπε πὼς δὲν θὰ πᾶμε ;

Καί, παίρνοντας ἀμέσως ἀπόφαση, κάλεσε τὴ μητέρα του καὶ τῆς παραγγείλε νὰ βάλῃ τὶς γυναῖκες νὰ ἑτοιμάσουν ψωμὶ γιὰ τρεῖς μέρες καὶ τὸ πρωὶ νὰ τοῦχουν βαλμένο στὰ ταγάρια. Συγχρόνως ἔστειλε νὰ εἰδοποιήσουν καὶ τ' ἄλλα παλληκάρια τῶν χωριῶν γιὰ τὴν ἀπόφασι ποὺ εἶχε πάρει. Σὲ λίγο τὸν πλησίασε ὁ Πλαπούτας, ὁ ἄντρας τῆς Στεκούλας, καὶ τὸν ρώτησε :

— Ἔ, τ' ἀποφάσισες, γέρο ;

— Τί νὰ γίνῃ, θὰ πᾶμε ! ἀπάντησε ὁ Κολ[illegible] νὰ χαλάσουμε τὴ συνήθεια. Ἴσως νὰ [illegible] θέλει ὁ [illegible] θὰ τὴν ἰδοῦμε στὸ ἐρχόμενο φύλλο.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ

Ἕνας δήμιος... ἀτζαμῆς ! Τὰ κατὰ τὸν Χασὰν Ἀρναούτ. Ὁ Παῦλος Καλλιγᾶς κι' ὁ ἐχθρός του. Γιατὶ τὸν τάϊζε. Ὁ ἡρωϊκὸς μπάρμπα Ἀποστόλης στὸ Μπιζάνι. Ἀνέκδοτα τοῦ καπετὰν Κόρακα, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Στὰ 1834 δήμιος στὴν Ἑλλάδα ἦταν κάποιος Τοῦρκος Χασὰν Ἀρναούτ. Ὁ δήμιος αὐτὸς εἶχε ὁρισθεῖ, πολὺ πρὶν ἀναλάβει ὑπηρεσία καὶ ὑπόγραψε στὸ πρακτικὸ τῆς ὁρκωμοσίας, ἐπειδὴ δὲν ἤξερε γράμματα, μὲ τὸ σημεῖο τοῦ... σταυροῦ.

Ὁ Χασὰν Ἀρναοὺτ ἦταν ὡς δήμιος ἀδέξιος καὶ βασάνιζε τοὺς καταδικασμένους. Μὰ τὸ Κράτος δὲν εὕρισκε ἄλλον καὶ τὸν διατηροῦσε στὴ θέσι του.

Μιὰ φορὰ ὁ Ἀρναοὺτ ζήτησε αὔξησι, ἀπειλῶντας ὅτι θὰ παραιτηθῇ. Καὶ τὸ Κράτος, μὴ μπορῶντας νὰ κάμῃ ἀλλοιῶς, ἀναγκάστηκε νὰ ὑποκύψῃ. Ἐξεδόθη λοιπὸν Βασιλικὸ διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ηὔξανε ὁ μισθὸς τοῦ δημίου κατὰ... δέκα δραχμές. Ὅταν ὅμως ὁ Γραμματεὺς τῆς Δικαιοσύνης τοῦ κοινοποίησε τὴν αὔξησι αὐτή, τοῦ σύστησε συγχρόνως καὶ τὰ ἑξῆς : «....*νὰ γυμνασθῇ εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς μηχανῆς πρὸς ἀποφυγὴν ἀπανθρώπων σκηνῶν, αἵτινες προῆλθον εἰς μερικὰς περιστάσεις ἀπὸ τὴν ἀνεπιτηδειότητά του*».

***

Ὁ Παῦλος Καλλιγᾶς, ὅταν ἦταν ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, προσκαλοῦσε συχνὰ σὲ γεύματα κάποιον, ὁ ὁποῖος τὸν κακολογοῦσε ἀδιακόπως.

Ὁ Ἀνδρέας Αὐγερινὸς τοῦ εἶπε μιὰ ἡμέρα :

— Φίλε μου, αὐτὸν βρῆκες νὰ προσκαλῆς στὸ τραπέζι σου, ποὺ σὲ λοΐζει κάθε μέρα ;

— Τί θέλεις νὰ κάνω, κὺρ Ἀνδρέα, τοῦ ἀπάντησε ὁ Καλλιγᾶς, ἀφοῦ δὲν μπορῶ νὰ τοῦ κλείσω τὸ στόμα, τοῦ τὸ γεμίζω !...

***

Κατὰ τὴν πολύμηνη πολιορκία τοῦ Μπιζανιοῦ ἕνας στρατιώτης ἀπὸ τὸ δῆμο Ἀπεραντίων, τοῦ νομοῦ Ἄρτης, ὀνομαζόμενος Ἀπόστολος Κατσούδας, ὁ ὁποῖος εἶχε λάβει μέρος σὲ πολλὲς μάχες, τραυματίστηκε σὲ τρία μέρη τοῦ σώματός του. Κάθε φορὰ ποὺ πληγωνόταν ἔδενε τὸ τραῦμα μοναχός του καὶ ἐξακολουθοῦσε νὰ μένῃ στὴ θέσι του.

Τὴν τρίτη φορὰ τραυματίστηκε στὸ κεφάλι καί, κατὰ τὴ συνήθειά του, ἔδεσε τὴν πληγὴ μ' ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὴν εἰζωνική του φουστανέλλα. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ τραῦμα ἄρχισε νὰ πρίζεται, ὁ λοχαγός του τὸν διάταξε νὰ πάῃ στὸ χειρουργεῖο.

Τότε ὁ μπάρμπα-Ἀποστόλης (ὅπως τὸν ἔλεγαν οἱ ἄλλοι φαντάροι, λόγῳ τῆς προχωρημένης ἡλικίας του) γύρισε στὸ λοχαγὸ καὶ τοῦ ἀποκρίθηκε μὲ τὴν ἰδιωματικὴ προφορά του :

— Ἄσι μι, κὺρ-λοχαγέ, νὰ γρατσ' νίσου ἀκόμα κάνα γοιρνουμύτ', κι' ὕστιρις φεύγου !...

***

Νὰ τώρα καὶ ἕνα ἀνέκδοτο τοῦ περιφήμου Κρητὸς ὁπλαρχηγοῦ Κόρακα :

Ὁ Κόρακας εἶχε κάποτε περίεργα προαισθήματα.

Στεκόταν π.χ. στὴν κορφὴ κανενὸς βουνοῦ κ' ἔξαφνα, χωρὶς καμμιὰ αἰτία, γύριζε στὰ παλληκάρια καὶ τοὺς ἔλεγε :

— Παιδιά, σηκωθῆτε νὰ πᾶμε σ' ἄλλο βουνό !...

Τὰ παλληκάρια του τὸν ἀκολουθοῦσαν καὶ πολλὲς φορὲς ἔβλεπαν μ' ἔκπληξί τους τὴν πρώτη τους θέσι ζωσμένην ὁλοῦθε ἀπὸ τοὺς Τούρκους.